

مرکز مالکیت معنوی

آیین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات

فصل اول: تسلیم اظهارنامه

ماده ۲

ثبت اختراع مستلزم تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت است.

ماده ۳

اظهارنامه ثبت اختراع باید در سه نسخه و در فرم مخصوص (الف - ۱) و به زبان فارسی تنظیم شده و پس از ذکر تاریخ، توسط متقاضی یا نماینده قانونی وی امضاء شود.

تبصره- در صورتی که اسناد ضمیمه اظهارنامه و سایر اسناد مربوط، به زبان دیگری غیر از فارسی باشد، ارائه اصل مدارک مورد نیاز همراه با ترجمه عادی کامل آنها الزامی است. مع ذلك اگر ترجمه کامل این مدارک برای متقاضی میسر نباشد، می‌تواند خلاصه آنها را به فارسی ضمیمه نماید. مرجع ثبت در صورت لزوم می‌تواند در جریان بررسی اظهارنامه، ترجمه رسمی مدارک مذکور را مطالبه کند. چنانچه اصطلاحات فناوری و علمی به کار رفته در اسناد مذکور، معادل فارسی نداشته باشند، ذکر همان اصطلاحات کفایت می‌کند.

ماده ۴

متقاضی باید اظهارنامه ثبت اختراع را به صورت حضوری یا با پست سفارشی و یا در چارچوب ماده ۱۶۷ این آیین‌نامه به مرجع ثبت تسلیم نماید. تاریخ وصول اظهارنامه یا تاریخ داده پیام، تاریخ اظهارنامه تلقی می‌گردد.

ماده ۵

اظهارنامه ثبت اختراع باید حاوی نکات زیر باشد:

۱- اسم، شماره ملی، نشانی، کدپستی، تابعیت و سمت متقاضی و در صورتی که متقاضی شخص حقوقی است ذکر نام، نوع فعالیت، اقامتگاه، محل و شماره ثبت، تابعیت، مرکز اصلی و عنداللزوم هرگونه شناسه دیگر آن الزامی است؛

۲- اسم، شماره ملی، نشانی و کدپستی نماینده قانونی متقاضی، در صورت وجود؛

۳- اسم، اقامتگاه و کدپستی شخص یا اشخاصی که صلاحیت دریافت ابلاغ‌ها در ایران را دارند، در صورتی که متقاضی مقیم ایران نباشد؛

۴- اسم، نشانی و شغل مخترع، در صورتی که متقاضی شخص مخترع نباشد؛

۵- عنوان اختراع به نحوی که اختراع ادعایی را مشخص سازد و مشتمل بر کلماتی مثل «بهتر» و غیره نبوده و ترجیحاً بین سه تا ۱۰ کلمه باشد؛

۶- تاریخ، محل و شماره اظهارنامه یا گواهی‌نامه اختراع در خارج، در صورت درخواست حق تقدم؛

۷- اطلاعات مربوط به اظهارنامه اصلی در صورت تکمیلی بودن اختراع؛

۸- تعداد صفحات توصیف، ادعاها، خلاصه توصیف اختراع و نقشه‌ها؛

۹- تعیین طبقه اختراع براساس طبقه‌بندی بین‌المللی اختراعات؛

۱۰- تعیین ضمائم.

تبصره ۱- در صورت تسلیم اظهارنامه و سایر اسناد مربوط توسط اشخاص حقوقی، امضاء آنها از طرف اشخاص مجاز، ضروری است.

تبصره ۲- اسم و نشانی متقاضی مقیم خارج از کشور، علاوه بر فارسی باید به حروف لاتین باشد و با همان حروف نیز ثبت و آگهی شود.

ماده ۶

مدارک زیر باید ضمیمه اظهارنامه شود:

۱- توصیف اختراع؛

۲- ادعا یا ادعاهای اختراع؛

۳- خلاصه‌ای از توصیف اختراع؛

۴- نقشه یا نقشه‌ها، در صورت لزوم؛

۵- مدارک مثبت هویت متقاضی و مخترع؛

۶- درخواست کتبی مبنی بر عدم ذکر اسم مخترع، چنانچه مخترع نخواهد اسم وی ذکر شود؛

۷- مدارک مربوط به حق تقدم که باید همزمان با تسلیم اظهارنامه یا حداکثر ظرف ۱۵ روز از آن تاریخ تسلیم شود؛

۸- رسید مربوط به پرداخت هزینه‌های قانونی؛

۹- مدارک نمایندگی، در صورتی که تقاضا توسط نماینده قانونی به عمل آید.

تبصره ۱- چنانچه اظهارنامه در زمان تقاضا فاقد شرایط مقرر در ماده ۱۱ قانون باشد، مرجع ثبت از متقاضی دعوت خواهد کرد تا از تاریخ ابلاغ ظرف ۳۰ روز اصلاحات لازم را انجام دهد و تاریخ تقاضا همان تاریخ دریافت اصلاحات مذکور خواهد بود. اگر در مهلت تعیین شده اصلاح صورت نگیرد، اظهارنامه کان لم یکن تلقی خواهد شد. این مهلت برای اشخاص مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

تبصره ۲- اگر در اظهارنامه به نقشه‌هایی اشاره شود که در آن درج یا ضمیمه نشده است مرجع ثبت از متقاضی دعوت می‌کند تا نقشه‌ها را ظرف ۳۰ روز ارائه دهد. در صورت ارائه، تاریخ دریافت نقشه‌ها، تاریخ تقاضا تلقی خواهد شد. در غیر این صورت، مرجع ثبت تاریخ تقاضا را همان تاریخ دریافت اظهارنامه قید نموده و اشاره به نقشه‌ها را کان لم یکن تلقی خواهد کرد. این مهلت برای اشخاص مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

ماده ۷

هر صفحه از توصیف، ادعا، خلاصه توصیف و نقشه اختراع باید توسط متقاضی یا نماینده قانونی او امضاء گردد.

ماده ۸

اظهارنامه باید فقط به يك اختراع یا به دسته‌ای از اختراعات مرتبط که يك اختراع كلي را تشکیل می‌دهند مربوط باشد. در غیر این صورت، متقاضی می‌تواند اظهارنامه مربوط به اختراع خود را به دو یا چند اظهارنامه مجزا و مستقل تقسیم نماید.

ماده ۹

اظهارنامه تقسیمی باید دارای الزامات اظهارنامه اصلي بوده و در تسلیم آن نکات زیر رعایت گردد:

- ۱- شماره و تاریخ اظهارنامه اولیه؛
  - ۲- در صورت درخواست حق تقدم از سوی متقاضی، ذکر شماره و تاریخ اظهارنامه نخستین، همراه با محل حق تقدم؛
  - ۳- اصلاح توصیف، ادعا، نقشه و خلاصه توصیف مذکور در اظهارنامه اصلي؛
  - ۴- مدارک مربوط به پرداخت هزینه اظهارنامه‌های تقسیمی.
- تبصره- در صورت ادعای حق تقدم‌های متعدد برای اظهارنامه اصلي، متقاضی اظهارنامه تقسیمی می‌تواند از حق تقدم یا حق تقدم‌هایی که از نظر موضوعی مرتبط با آن اظهارنامه تقسیمی باشد، استفاده کند.

ماده ۱۰

توصیف اختراع باید صریح و همراه با جزئیات کامل و مشتمل بر نکات زیر باشد:

- ۱- عنوان اختراع به گونه‌ای که در اظهارنامه ذکر گردیده است؛
- ۲- زمینه فنی اختراع مربوط؛
- ۳- مشکل فنی و بیان اهداف اختراع؛
- ۴- شرح وضعیت دانش پیشین و سابقه پیشرفت‌هایی که در رابطه با اختراع ادعایی وجود دارد، به نحوی که برای درک و بررسی جدید بودن اختراع کفایت کند؛
- ۵- ارائه راه‌حل برای مشکل فنی موجود، همراه با شرح دقیق و کافی و یکپارچه اختراع؛
- ۶- توضیح اشکال، نقشه‌ها، نمودارها در صورت وجود، به نحوی که يك متخصص در آن زمینه بتواند اختراع را درک و ارتباط اجزای آن را دریابد. ارجاع به شماره‌هایی که برای بیان ویژگی‌های اختراع در نقشه آمده است الزامی است؛
- ۷- بیان واضح و دقیق مزایای اختراع ادعایی نسبت به اختراعات پیشین، به نحوی که ویژگی جدید بودن اختراع و تاثیر فنی آن را روشن سازد؛
- ۸- توضیح حداقل يك روش اجرایی برای به‌کارگیری اختراع؛
- ۹- ذکر صریح کاربرد صنعتی اختراع در صورتی که ماهیت اختراع گویای این امر نباشد.

ماده ۱۱

ادعای اختراع باید عناصر اختراعی را که حمایت از آن درخواست شده است، درچارچوب مشخصه‌های فنی تعیین کند. هر اختراع می‌تواند مشتمل بر يك یا چند ادعا باشد. ادعا یا ادعاها باید صریح و منجز بوده و دارای شرایط زیر باشند:

- ۱- معقول بودن تعداد آن‌ها با توجه به ماهیت اختراع و شماره‌گذاری ترتیبی آن‌ها در صورت تعدد؛
- ۲- از اطلاعات افشاء شده در توصیف اختراع فراتر نرود و به طور کامل در توصیف اثبات و مدلل شده باشد؛
- ۳- ویژگی‌های فنی قابل حمایت را با استفاده از جملات مثبت، بیان نماید؛
- ۴- جز در موارد غیرقابل اجتناب، از ارجاع به نقشه‌ها یا توصیف امتناع گردد و تا حد ممکن از به کار بردن عباراتی مانند «همان‌طور که در توصیف آمد» یا «همان‌طور که در نقشه‌ها نشان داده شده» خودداری شود؛
- ۵- در صورتی که برای فهم ادعا ارجاع به نقشه ضرورت داشته باشد، پس از بیان ادعا، شماره صفحه نقشه و علامت مشخص کننده آن در داخل پرانتز ذکر گردد؛
- ۶- مشتمل بر شیوه اجرا و مزایای اختراع نباشد.

ماده ۱۲

ادعا یا ادعاها ممکن است ناظر بر فرآورده، فرایند، فرایند دستیابی به يك فرآورده و یا ترکیبی از فرایند و فرآورده باشد، مشروط بر اینکه راجع به يك مفهوم اختراعی باشد.

ماده ۱۳

خلاصه توصیف اختراع باید مستقیماً زمینه فنی‌ای که اختراع به آن تعلق دارد را تعیین کند تا در جستجوی سوابق اختراع ادعایی مورد استفاده قرار گیرد. در خلاصه اختراع نکات زیر باید در نظر گرفته شود:

- ۱- با عنوان اختراع شروع شود و مشتمل بر ۷۰ تا ۲۰۰ کلمه باشد؛
- ۲- مشکل فنی، اساس راه حل ارائه شده برای آن و کاربرد یا کاربردهای اصلي اختراع را اجمالاً روشن نماید؛
- ۳- در صورت لزوم، مشتمل بر فرمول‌های شیمیایی یا معادلات ریاضی باشد تا براساس آن‌ها ویژگی‌های اختراع به بهترین شکل بیان شود؛
- ۴- در صورتی که برای توضیح اختراع ارجاع به نقشه ضرورت داشته باشد، پس از توضیح خلاصه هر قسمت باید نشانه‌های ارجاع دهنده به هریک از نقشه‌ها در داخل پرانتز ذکر گردد؛
- ۵- عدم بیان ارزش و مزایای اختراع.

ماده ۱۴

خلاصه توصیف فقط برای بیان اطلاعات اختراع به کار می‌رود و نمی‌تواند مبنای تفسیر برای تعیین حدود ادعا باشد.

ماده ۱۵

چنانچه نقشه‌ها، نمودارها، و جداول، بخشی از ضمیمه اظهارنامه اختراع باشند در ترسیم آن‌ها باید نکات زیر رعایت شوند:

- ۱- در یک روی صفحه کاغذ بادوام و در قطع A4، با خطوط پررنگ و یکدست مشکی و غیررنگی کشیده شده و ترجیحاً در رسم آن‌ها از ابزارهای فنی نقشه‌کشی استفاده شود و حداکثر حاشیه اوراق به ترتیب از بالا ۲/۵ سانتی‌متر از چپ ۱/۵ سانتی‌متر، از راست ۲/۵ سانتی‌متر و از پایین ۱ سانتی‌متر باشد؛
- ۲- وضوح و شفافیت نقشه‌ها به نحوی باشد که امکان تکثیر یا تصویربرداری آن میسر شود؛
- ۳- تمام عناصر نقشه یا نمودار دارای مقیاس یکسان باشد مگر آنکه برای فهم اختراع، برجسته نمودن بخش خاصی از نقشه و یا نمودار ضروری باشد؛
- ۴- تا حد امکان به صورت عمودی در صفحه قرار گیرد؛
- ۵- اعداد، حروف و نشانه‌ها به طور روشن ذکر شده و خوانا باشند؛
- ۶- شامل نشانه‌هایی باشد که در توصیف بتوان به آن‌ها ارجاع داد؛
- ۷- صفحات باید به ترتیب شماره‌گذاری شده و ترجیحاً نشان دهنده شماره آن صفحه از کل صفحات باشد؛
- ۸- هیچ توضیحی نباید روی نقشه‌ها وجود داشته باشد مگر در مورد جداول و نمودارها؛
- ۹- در صورتی که هر یک از نقشه‌ها، نمودارها و جداول در بیش از یک صفحه باشد، کل صفحات باید بدون حذف بخشی از آن‌ها، شامل نشانه‌هایی مستقل از شماره صفحات باشد به نحوی که ارتباط و تمامیت قسمت‌ها را با یکدیگر روشن سازد.

ماده ۱۶

در صورتی که در اظهارنامه، توصیف، خلاصه توصیف، ادعا یا ادعاها و نقشه‌ها، به واحدهای اندازه‌گیری وزن و حرارت، انرژی، نور، صدا، مغناطیس، و از این قبیل امور اشاره شده باشد، از قواعد متعارف باید استفاده شود.

ماده ۱۷

سایر ضمایم اظهارنامه، به جز نقشه، نمودار و جدول، باید روی کاغذ دارای قطع A4 درج و نکات ذیل در مورد آن‌ها مراعات گردد:

- ۱- متن آن‌ها به صورت تایپ شده ارائه گردد و فاصله بین سطور بیش از ۱/۵ سانتی‌متر نباشد؛
- ۲- فرمول‌های شیمیایی و ریاضی ممکن است به صورت دستی نوشته شوند؛
- ۳- صفحات باید دارای حاشیه ۳ سانتی‌متری در بالا و سمت راست و ۲ سانتی‌متری از پایین و سمت چپ باشند؛
- ۴- شماره‌گذاری صفحات، باید به عدد فارسی و به نحوی باشد که شروع قسمت توصیف اختراع با شماره یک آغاز و به ترتیب تا پایان ادعاها و خلاصه اختراع شماره گذاری شود چنانچه اظهارنامه همراه با نقشه، نمودار و جدول باشد ابتدای آن‌ها باید با شماره‌های جدید از یک شماره‌گذاری شوند؛
- ۵- اوراق نباید تا خورده و پاره شده باشند و فقط یک روی کاغذ نوشته می‌شود.

ماده ۱۸

در صورتی که متقاضی طبق ماده ۹ قانون، درخواست حق تقدم کرده باشد، هنگام تقاضای ثبت اختراع باید درخواست خود را وفق فرم مخصوص و به همراه مدارکی که حاکی از این حق باشد به مرجع ثبت تسلیم نماید. این درخواست باید مشتمل بر نکات زیر باشد:

- ۱- تاریخ و شماره اظهارنامه اصلی؛
- ۲- طبقه‌بندی بین‌المللی مرتبط با اظهارنامه اصلی؛
- ۳- کشور یا کشورهای که اظهارنامه اصلی در آنجا تسلیم شده است و چنانچه اظهارنامه منطقه‌ای یا بین‌المللی مبنای حق تقدم باشد، ذکر مأخذ آن.

ماده ۱۹

در صورتی که متقاضی مدعی دو یا چند اظهارنامه پیشین باشد، مدت حق تقدم از زمان مقدم‌ترین آن‌ها محاسبه می‌گردد.

ماده ۲۰

مدت زمان حق تقدم در ثبت اختراع، ۱۲ ماه از تاریخ تسلیم اظهارنامه اصلی خواهد بود. در این مورد روز تسلیم جزء مدت محسوب نخواهد شد و اگر آخرین روز مصادف با روز تعطیل باشد، این مدت تا آخرین ساعت اولین روز اداری بعد از روز تعطیل، محاسبه خواهد شد.

فصل دوم: انتقال، اصلاح، استرداد و ثبت اظهارنامه

ماده ۲۱

انتقال حق مالکیت ناشی از تسلیم اظهارنامه یا اعطاء هرگونه اجازه بهره‌برداری از آن باید حسب مورد به درخواست کتبی منتقل‌الیه یا مالک اختراع به مرجع ثبت اعلام و در پرونده مربوط درج گردد. اعمال این تغییر منوط به پرداخت هزینه مربوط خواهد بود.

ماده ۲۲

چنانچه متقاضی بخواهد اصلاحاتی را در مورد توصیف، خلاصه توصیف اختراع یا نقشه‌ها انجام دهد باید صفحاتی از ضامته که این اصلاحات مربوط به آنها است را دوباره تایپ کند، به نحوی که کل آنها يك سند یکپارچه را تشکیل دهد.

اضافه کردن بین خطوط، چسباندن، حاشیه نویسی، یا اصلاح به صورت زیرنویس و اقداماتی از این قبیل ممنوع است.

ماده ۲۳

متقاضی می‌تواند تا قبل از ثبت اختراع، اظهارنامه خود را اصلاح کند، مشروط بر اینکه از حدود اظهارنامه نخست تجاوز ننماید. درخواست اصلاح با پرداخت هزینه مقرر در جدول هزینه‌ها انجام می‌پذیرد.

ماده ۲۴

اظهارنامه اختراع ممکن است با درخواست کتبی متقاضی مسترد گردد. در صورت تعدد متقاضیان، این درخواست باید به امضای همه آنها رسیده و متضمن عنوان اختراع، شماره و تاریخ اظهارنامه باشد. در صورت استرداد اظهارنامه، هزینه‌های پرداختی مسترد نخواهد شد.

تبصره - در صورتی که اظهارنامه مسترد شده مبنای اظهارنامه‌های تقسیم شده دیگری قرار گرفته باشد، اظهارنامه‌های بعدی هم مسترد شده تلقی می‌گردد.

ماده ۲۵

توسعه یا بهبود يك اختراع می‌تواند موضوع اظهارنامه تکمیلی نیز قرار گیرد، مشروط بر اینکه مکمل و مبین همان اختراعی باشد که در اظهارنامه اصلی ادعا شده است. در این صورت:

۱- شماره و تاریخ اظهارنامه اصلی در اظهارنامه تکمیلی ذکر می‌گردد؛

۲- تکمیلی بودن اختراع در قسمت توصیف بعد از عنوان درج می‌شود؛

۳- اعطای گواهی‌نامه اختراع به اظهارنامه تکمیلی مشروط به اعطای گواهی‌نامه اختراع به اظهارنامه اصلی است؛

۴- در صورت ثبت اختراع اصلی، آگهی ثبت اختراع تکمیلی متضمن شماره و تاریخ ثبت اظهارنامه اصلی است.

تبصره ۱- در صورت رد اظهارنامه تکمیلی در مهلتی که برای اعتراض به رد وجود دارد، متقاضی می‌تواند اظهارنامه خود را به طور مستقل ارائه دهد، مشروط بر آنکه مفهوم اختراعی آن با اظهارنامه اصلی یکسان نباشد در این صورت، شماره‌ای جدید به اظهارنامه مستقل داده می‌شود و از همان تاریخ اظهارنامه تکمیلی حق تقدم خواهد داشت.

تبصره ۲- صدور گواهی‌نامه اختراع تکمیلی تابع همان مقرراتی خواهد بود که برای گواهی‌نامه اصلی تعیین شده است ولی مدت اعتبار گواهی‌نامه تکمیلی نمی‌تواند از مدت اعتبار گواهی‌نامه اصلی تجاوز نماید.

ماده ۲۶

استفاده از مهلت ارفاقی مقرر در بند ه ماده ۴ قانون از جمله ناظر بر موارد زیر است:

۱- افساء به دلیل یا در نتیجه سوء استفاده اشخاص ثالث یا ذی‌حق قبلی متقاضی انجام شده باشد؛

۲- افساء در نتیجه شرکت در يك نمایشگاه رسمی باشد که در این فرض متقاضی باید گواهی شرکت در این نمایشگاه را که به تأیید مسئولان ذی‌ربط رسیده همراه با درج این مطلب که اختراع فقط در نمایشگاه مذکور به نمایش گذاشته شده است، ظرف ۳۰ روز از تاریخ تسلیم اظهارنامه به مرجع ثبت تسلیم نماید.

تبصره - منظور از نمایشگاه رسمی نمایشگاهی است که توسط دولت یا ادارات ذی‌صلاح داخلی تشکیل می‌شود و یا توسط دولت یا اشخاص ذی‌صلاح در يك کشور عضو کنوانسیون پاریس و در سطح بین‌المللی برگزار می‌گردد. در فرض اخیر گواهی مسئولان ذی‌ربط نمایشگاه رسمی باید به تأیید نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران رسیده باشد.

ماده ۲۷

مرجع ثبت پس از دریافت اظهارنامه و ضامته مربوط و احراز شرایط مقرر در ماده ۱۱ قانون، آن را در دفتر ثبت وارد و بر روی هر يك از نسخ اظهارنامه، تاریخ دریافت اظهارنامه و شماره آن را قید نموده و نسخه دوم آن را همراه با ضامته، که دارای همان مشخصات نسخه اصلی است، بعد از امضاء و مهر و قید تاریخ (ساعت، روز، ماه، سال) وصول آن با تمام حروف، به عنوان رسید به متقاضی مسترد خواهد کرد.

تبصره - درخصوص اظهارنامه‌هایی که با پست سفارشی ارسال می‌شوند، در صورت ثبت اظهارنامه‌ها، نسخه دوم آنها همراه با ضامته توسط و به هزینه مرجع ثبت با پست سفارشی به عنوان رسید به متقاضیان مسترد خواهد شد. در صورت عدم ثبت نیز مراتب به همین ترتیب به اطلاع متقاضیان خواهد رسید. پاسخ اظهارنامه‌های واصله در چارچوب ماده ۱۶۷ این آیین‌نامه به صورت الکترونیکی خواهد بود.

فصل سوم : بررسی اظهارنامه و ثبت اختراع

ماده ۲۸

مرجع ثبت، پس از دریافت اظهارنامه و ضامته مربوط، آن را ظرف ۶ ماه از حیت انطباق با شرایط شکلی و ماهوی مندرج در قانون و این آیین‌نامه بررسی می‌نماید.

تبصره ۱- مرجع ثبت در صورت ضرورت می‌تواند از مراجع ذی‌ربط اعم از خصوصی یا دولتی و یا از متخصصان و کارشناسان امر برای احراز شرایط ماهوی اختراع استعمال و کسب نظر نماید. مهلت پاسخ به استعمال و اعلام نظر حداکثر ۳ ماه خواهد بود.

تبصره ۲- اظهارنظر مراجع و اشخاص مذکور جنبه مشورتی داشته و عدم پاسخ به استعلام و کسب نظر مانع از بررسی و اتخاذ تصمیم مرجع ثبت نیست.

تبصره ۳- استعلام و کسب نظر از مراجع و اشخاص مذکور می‌تواند براساس قراردادهای منعقد شده با آنها صورت گیرد.

ماده ۲۹

چنانچه پس از بررسی اظهارنامه و ضائم آن، انجام اصلاحات یا تکمیل اظهارنامه و ضائم آن ضرورت داشته باشد، مرجع ثبت با تعیین مواردی که نیاز به اصلاح یا تکمیل دارند کتباً از متقاضی می‌خواهد تا ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبت به انجام اصلاحات یا تکمیل مدارک اقدام نماید. در غیر این صورت اظهارنامه کان لم یکن تلقی خواهد شد. مهلت تعیین شده در این ماده برای اشخاص مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

ماده ۳۰

تصمیم مرجع ثبت مبنی بر اعطای گواهی‌نامه اختراع کتباً به متقاضی اعلام شده و متقاضی باید ظرف مدت ۳۰ روز پس از اعلام جهت پرداخت هزینه‌های مربوط به ثبت اختراع و انتشار آگهی موضوع ماده ۳۲ این آیین‌نامه اقدام نماید. در صورت عدم پرداخت هزینه‌ها در مهلت مقرر فوق، اظهارنامه کان لم یکن تلقی می‌گردد. این مهلت برای متقاضیان مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

ماده ۳۱

اختراع با قید مراتب زیر طبق فرم (الف-۲) در دفتر ثبت اختراع ثبت می‌شود:

۱ - شماره و تاریخ اظهارنامه با قید ساعت و روز و ماه و سال؛

۲ - شماره و تاریخ ثبت اختراع؛

۳ - اسم و نشانی و تابعیت مالک اختراع؛

۴ - اسم و نشانی و تابعیت مخترع در صورتی که متقاضی شخص مخترع نیست مگر اینکه مخترع کتباً تقاضا نموده باشد که نامش در گواهی‌نامه اختراع ذکر نشود؛

۵ - اسم و نشانی نماینده قانونی مخترع، اگر ثبت اختراع توسط وی تقاضا شده باشد؛

۶ - عنوان اختراع؛

۷ - طبقه‌بندی بین‌المللی اختراع با ذکر زمینه علمی‌ای که اختراع در آن طبقه قرار می‌گیرد؛

۸ - در صورت ادعای حق تقدم و پذیرش آن، تاریخ، شماره و محل تسلیم اظهارنامه مقدم؛

۹ - مدت حمایت.

تبصره ۱- در دفتر ثبت اختراع، برای هر اختراع دو صفحه اختصاص می‌یابد و هر تغییر و اصلاح و همچنین نقل و انتقالاتی که جزئاً یا کلاً نسبت به موضوع اختراع صورت می‌گیرد، در صفحات مزبور قید می‌گردد.

تبصره ۲- درج مراتب فوق پس از تکمیل باید به امضاء مالک اختراع یا نماینده قانونی وی و همچنین رئیس اداره ثبت اختراعات برسد.

ماده ۳۲

پس از ثبت اختراع، آگهی مربوط به ثبت، ظرف ۳۰ روز با قید مراتب مذکور در ماده ۳۱ این آیین‌نامه در روزنامه رسمی منتشر می‌گردد. آگهی مزبور به امضاء رئیس اداره ثبت اختراعات رسیده و برای انتشار تسلیم روزنامه رسمی می‌شود.

ماده ۳۳

پس از انتشار آگهی ثبت اختراع و تحویل نسخه منتشر شده یا منعکس در سایت روزنامه رسمی به مرجع ثبت، گواهی‌نامه اختراع صادر و به متقاضی یا نماینده قانونی وی تسلیم خواهد شد. گواهی‌نامه اختراع بایستی با استفاده از فناوری روز تهیه و مشتمل بر نسخه‌ای از توصیف - ادعا - خلاصه توصیف و نقشه بوده و منگنه و مهر شده و به امضاء رئیس اداره ثبت اختراعات برسد. گواهی‌نامه اختراع طبق فرم (الف - ۳) باید حاوی نکات زیر باشد:

۱ - شماره و تاریخ اظهارنامه؛

۲ - شماره و تاریخ ثبت اختراع؛

۳ - اسم، نشانی و تابعیت دارنده اختراع؛

۴ - اسم، نشانی و تابعیت مخترع، مگر اینکه مخترع کتباً از مرجع ثبت درخواست عدم ذکر نام خود را نماید؛

۵ - عنوان اختراع؛

۶ - طبقه‌بندی بین‌المللی اختراع؛

۷ - ذکر تاریخ، شماره و محل تسلیم اظهارنامه مقدم، در صورت ادعای حق تقدم و پذیرش آن؛

۸ - مدت حمایت.

ماده ۳۴

در صورت تعدد متقاضی ثبت اختراع، به درخواست آن‌ها، میزان سهم هر یک در گواهی‌نامه اختراع به تفکیک قید خواهد شد. در غیر این صورت، حقوق ناشی از اختراع بالسویه خواهد بود.

ماده ۳۵

در صورت تقاضای مالک اختراع ثبت شده برای صدور پروانه بهره‌برداری، مرجع ثبت حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ تقاضا مراتب را به انضمام سوابق اختراع به دستگاه یا دستگاه‌هایی که مرتبط با موضوع اختراع تشخیص می‌دهد، منعکس و پس از اخذ نظرات آن‌ها نسبت به صدور پروانه مذکور اقدام خواهد کرد. چنانچه مراجع یادشده ظرف مهلت مقرر در ماده ۱۹ قانون پاسخ ندهند یا پاسخ منفی دهند، مرجع ثبت تکلیفی برای صدور مجوز بهره‌برداری ندارد.

تبصره - در صورتی که اخذ نظرات مراجع ذی‌ربط قانوناً مستلزم پرداخت هزینه باشد، تأدیه این هزینه به عهده متقاضی پروانه بهره‌برداری است.

فصل چهارم: صدور پروانه اجباری بهره‌برداری

ماده ۳۶

درخواست صدور پروانه اجباری بهره‌برداری اختراع باید از جانب وزیر یا بالاترین مقام دستگاه دولتی یا اشخاص مجاز از سوی آنها، تسلیم دبیرخانه کمیسیون گردد. این درخواست باید همراه دلیل و مدرکی باشد که به موجب آن ثابت شود، دستگاه دولتی یا شخص مجاز از طرف او، از مالک درخواست بهره‌برداری کرده ولی نتوانسته اجازه بهره‌برداری را با شرایط معقول و ظرف مدت زمان متعارف تحصیل نماید. رعایت مراتب فوق، در صورت فوریت ناشی از مصالح ملی در کشور به تشخیص کمیسیون موضوع ماده ۱۷ قانون لازم نخواهد بود و تصمیم کمیسیون در این خصوص بلافاصله به اجرا درمی‌آید، مشروط بر آنکه در این قبیل موارد مالک اختراع در اولین فرصت ممکن از تصمیم کمیسیون مطلع شود.

ماده ۳۷

دبیرخانه پس از دریافت درخواست پروانه اجباری بهره‌برداری، ظرف ۱۰ روز موضوع را به مالک اختراع ابلاغ می‌کند. مالک اختراع موظف است مراتب را به اشخاصی که مجوز بهره‌برداری از اختراع مورد نظر را دارند اطلاع دهد. مخترع و اشخاصی که مجوز بهره‌برداری از اختراع مورد نظر را دارند باید ظرف ۳۰ روز نظرات خود را به صورت مدلل و مستند کتبی به دبیرخانه ارائه نمایند که در دفتر مخصوص به ثبت رسیده و جهت تصمیم‌گیری تسلیم کمیسیون خواهد شد.

ماده ۳۸

دبیرخانه حداقل ۱۰ روز قبل از تشکیل جلسه کمیسیون، باید زمان آن را به متقاضی پروانه اجباری و مالک اختراع و اشخاص ذی‌نفع اطلاع دهد. اشخاص مذکور می‌توانند در جلسه حضور پیدا کنند. کمیسیون پس از استماع اظهارات آنها تصمیم مقتضی اتخاذ و مراتب را اعلام خواهد نمود.

ماده ۳۹

در صورت اعطای پروانه اجباری، کمیسیون باید شرایط بهره‌برداری، نام سازمان دولتی بهره‌بردار یا شخص مجاز از طرف او، مدت بهره‌برداری، مبلغ مذکور در بند ب ماده ۱۷ قانون به تشخیص کارشناس رسمی، اقدامات اجرایی، مدت زمان لازم برای انجام اقدامات اجرایی توسط بهره‌بردار، محدوده جغرافیایی و موارد مجاز استفاده از اختراع را دقیقاً مشخص نماید.

تبصره- پرداخت هزینه‌های کارشناسی برای تعیین مبلغ مذکور در این ماده به عهده بهره‌بردار خواهد بود.

ماده ۴۰

تصمیم کمیسیون مبنی بر اعطاء پروانه اجباری بهره‌برداری باید در دفتر ثبت اختراع قید و به هزینه متقاضی در روزنامه رسمی کشور منتشر و به مالک اختراع و سایر اشخاص ذی‌نفع ابلاغ گردد.

ماده ۴۱

چنانچه پس از بررسی مدارک و استماع اظهارات طرفین، کمیسیون تشخیص دهد که درخواست ارائه شده منطبق با شرایط مندرج در ماده ۱۷ قانون نمی‌باشد، درخواست را رد و نتیجه را از طریق دبیرخانه به متقاضی و اشخاص ذی‌نفع ابلاغ می‌نماید.

ماده ۴۲

مالک اختراع یا سازمان دولتی و همین‌طور شخص ثالثی که پروانه اجباری بهره‌برداری برای او صادر شده است ظرف ۳۰ روز پس از دریافت ابلاغ موضوع ماده ۴۰ این آیین‌نامه می‌تواند نسبت به تصمیم کمیسیون درخواست بررسی مجدد نماید. چنانچه کمیسیون درخواست تجدید نظر را قانع کننده تشخیص دهد، جلسه‌ای را حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از وصول درخواست، برای رسیدگی به اظهارات متقاضی تجدید نظر و در صورت لزوم طرف او تشکیل خواهد داد و در مورد شرایط و مدت پروانه اجباری بهره‌برداری اتخاذ تصمیم می‌نماید. در غیر این صورت درخواست مذکور رد می‌گردد. نحوه تشکیل کمیسیون، مهلت‌ها و ابلاغ تصمیمات کمیسیون مطابق با این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۴۳

مالک اختراع می‌تواند درخواست لغو پروانه اجباری بهره‌برداری صادره از سوی کمیسیون را بنابه دلائلی که در بند (ج) ماده ۱۷ قانون آمده است، همراه با مدارک و مستندات مربوط به دبیرخانه کمیسیون تسلیم نماید. دبیرخانه موظف است ظرف ۳۰ روز از تاریخ تسلیم درخواست، مراتب را همراه با دلائل به بهره‌بردار اعلام تا چنانچه پاسخی داشته باشد ظرف ۳۰ روز به دبیرخانه اعلام نماید. مرجع مذکور اظهارات طرفین به انضمام مدارک و مستندات ارائه شده را جهت اتخاذ تصمیم به کمیسیون ارسال می‌دارد. کمیسیون پس از بررسی اظهارات مالک اختراع، وزیر یا بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط و بهره‌بردار، تصمیم مقتضی را اتخاذ می‌نماید. چنانچه تصمیم کمیسیون مبنی بر لغو پروانه بهره‌برداری باشد، حسب مورد اجازه بهره‌برداری برای مالک یا بهره‌بردار دیگر صادر می‌گردد. در صورتی که حفظ حقوق قانونی اشخاصی که اجازه را کسب کرده‌اند، ابقاء تصمیم را ایجاب نماید، کمیسیون نسبت به ابقاء آن اقدام می‌نماید. تصمیم کمیسیون مبنی بر لغو یا ابقاء پروانه اجباری بهره‌برداری همراه با مدت و شرایط مربوط از سوی دبیرخانه به طرفین ابلاغ خواهد شد.

ماده ۴۴

هرگونه تصمیم کمیسیون مبنی بر اعطای پروانه اجباری بهره‌برداری یا رد آن از سوی متقاضی یا مالک اختراع قابل اعتراض در دادگاه صالح مقرر در ماده ۵۹ قانون می‌باشد. این اعتراض باید ظرف ۶۰ روز از تاریخ ابلاغ تصمیم کمیسیون به ذینفع و یا اطلاع او از آن صورت گیرد.

ماده ۴۵

به منظور انجام کلیه وظایف اداری کمیسیون موضوع بند (الف) ماده ۱۷ قانون، دبیرخانه‌ای به ریاست مدیرکل اداره کل مالکیت صنعتی در مرجع ثبت تشکیل می‌شود.

ماده ۴۶

مرجع ثبت پس از دریافت درخواست صدور پروانه اجباری بهره‌برداری، موضوع بند (ح) ماده ۱۷ قانون، باید آن را در دفتر مخصوص ثبت و ظرف ۱۰ روز از زمان دریافت همراه با دلایل، مدارک و مستندات به دارنده حق اختراع مقدم یا مؤخر ابلاغ نماید. دارنده حق اختراع مقدم یا مؤخر باید نظرات و دلایل و مدارک خود را ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ به مرجع ثبت تسلیم نماید. مرجع ثبت، مدارک و مستندات طرفین را جهت اتخاذ تصمیم تسلیم کمیسیون مذکور در ماده ۱۷۰ این آیین‌نامه خواهد کرد. کمیسیون پس از استماع اظهارات طرفین، در مورد اعطای پروانه اجباری بهره‌برداری و شرایط و حدود و مبلغ قابل پرداخت به تشخیص کارشناس رسمی، یا رد درخواست، تصمیم‌گیری خواهد کرد. در صورت اعتراض به تصمیم کمیسیون، تا قبل از نهایی شدن تصمیم دادگاه در این مورد، پروانه اجباری بهره‌برداری صادره از سوی کمیته معلق خواهد بود.

تبصره - چنانچه دارنده حق اختراع مقدم یا مؤخر مقیم ایران نباشد، مهلت‌های مذکور در این ماده به دو برابر افزایش می‌یابد.

فصل پنجم : تغییرات، انتقالات و اعراض در مورد اختراع ثبت شده

ماده ۴۷

مالک اختراع مکلف است هر نوع تغییر راجع به اسم، نشانی، تابعیت، اقامتگاه یا اعطاء اجازه بهره‌برداری از اختراع یا انتقال و یا اعراض از مالکیت اختراع ثبت شده را کتبا و همراه با مدارک مربوط جهت ثبت در سوابق به مرجع ثبت اعلام نماید. اعمال این تغییرات با رعایت مقررات قانون و این آیین‌نامه خواهد بود.

تبصره - چنانچه در طبقه‌بندی بین‌المللی اختراع ثبت شده تغییراتی به وجود آید، مالک اختراع می‌تواند از مرجع ثبت درخواست کند که تغییرات مذکور در گواهی‌نامه اختراع اعمال شود.

ماده ۴۸

درخواست مالک اختراع مبنی بر تغییرات در مضمون و نقشه‌های اختراع، باید به صورت کتبی و با ذکر شماره و تاریخ اختراع به مرجع ثبت تسلیم گردد. انجام این تغییرات، مشروط به آن است که در نتیجه این تغییرات، اطلاعات مندرج در گواهی‌نامه اختراع، از حدود اطلاعات مذکور در اظهارنامه اولیه، تجاوز نکند.

ماده ۴۹

هر نوع انتقال گواهی‌نامه اختراع باید در مرجع ثبت به ثبت برسد. درخواست کتبی برای ثبت انتقال باید همراه با مدارک ذیل تسلیم مرجع ثبت گردد:

- ۱- اصل گواهی‌نامه اختراع؛
- ۲- مدرک قانونی که دلالت بر انتقال نماید؛
- ۳- مدارک نمایندگی قانونی، در صورت وجود؛
- ۴- رسید مربوط به پرداخت هزینه‌ها.

ماده ۵۰

در آگهی تغییر مالکیت ذکر موارد زیر ضروری است:

- ۱- عنوان اختراع، با ذکر طبقه‌بندی مربوط؛
- ۲- تاریخ ثبت انتقال؛
- ۳- شماره ثبت اختراع در ایران؛
- ۴- اسم، اقامتگاه و تابعیت مالکان قدیم و جدید؛
- ۵- اسم و نشانی نماینده قانونی مالک جدید در ایران، در صورت وجود.

ماده ۵۱

مالک اختراع می‌تواند بهره‌برداری از اختراع خود را ضمن رعایت ماده ۱۷ قانون به طور جزئی یا کلی برای تمام یا بخشی از مناطق جغرافیایی مورد حمایت، به هر شکل قانونی به دیگران واگذار نماید. اجازه بهره‌برداری می‌تواند انحصاری یا غیر انحصاری باشد. مجوز بهره‌برداری باید در مرجع ثبت به ثبت برسد. هر مجوز بهره‌برداری که به ثبت می‌رسد غیرانحصاری تلقی می‌گردد، مگر اینکه دلایل انحصاری بودن ارائه شده باشد. درخواست ثبت مجوز بهره‌برداری باید مشتمل بر مدارک زیر باشد:

- ۱- نسخه‌ای از مجوز بهره‌برداری که حاوی امضاء گواهی شده طرفین باشد؛
- ۲- اصل گواهی‌نامه اختراع؛
- ۳- مدارک نمایندگی قانونی، در صورت وجود؛

۴- رسید مربوط به پرداخت هزینه‌ها.
تبصره - مراتب فسخ یا خاتمه پیش از موعد مجوز بهره‌برداری در صورتی که در چارچوب متن قرارداد مطابق قوانین و مقررات مربوط باشد، نیز به موجب مقررات این ماده، با انجام تغییرات لازم، قابل ثبت خواهد بود.

ماده ۵۲

در موارد زیر مرجع ثبت از ثبت مجوز بهره‌برداری خودداری کرده و مراتب را به اطلاع متقاضی می‌رساند:
۱- درخواست مربوط به اختراعی باشد که قبلاً در مورد آن مجوز بهره‌برداری انحصاری به ثبت رسیده است؛
۲- اختراع مورد اعتراض واقع شده و اعتبار آن در حال بررسی در مراجع قضایی باشد؛
۳- هزینه سالانه گواهی‌نامه اختراع پرداخت نشده باشد.

ماده ۵۳

چنانچه مانعی برای ثبت مجوز بهره‌برداری از اختراع وجود نداشته باشد، مرجع ثبت مجوز مربوط را به صورت محرمانه حفظ و مراتب را در روزنامه رسمی منتشر می‌کند. این آگهی مشتمل بر موارد زیر خواهد بود:
۱- اسامی مالک و بهره‌بردار؛
۲- عنوان اختراع؛
۳- تاریخ و شماره ثبت اختراع؛
۴- مدت بهره‌برداری؛
۵- انحصاری یا غیر انحصاری بودن آن.

ماده ۵۴

در صورت فوت مالک گواهی‌نامه اختراع و باقی بودن مدت اعتبار اختراع، مرجع ثبت به درخواست وراثت یا احداث وراثت نام ورثه یا وراثت را به عنوان مالک در ظهر گواهی‌نامه اختراع قید و مراتب را با ذکر میزان سهم هریک در دفتر ثبت اختراعات ثبت خواهد کرد. درخواست ثبت باید کتبی و همراه با مدارک ذیل تسلیم مرجع ثبت گردد:
۱- اصل دادنامه انحصار وراثت یا رونوشت مصدق آن؛
۲- اصل گواهی‌نامه اختراع؛
۳- مدارک دال بر پرداخت هزینه‌ها؛
۴- مدارک نمایندگی قانونی.

ماده ۵۵

مالک اختراع می‌تواند با تسلیم درخواست کتبی به مرجع ثبت از حقوق خود نسبت به اختراع ثبت شده معتبر اعراض حاصل نماید. مدارک ذیل باید به درخواست اعراض منضم گردد:
۱- اقرارنامه رسمی مبنی بر اعراض که به امضاء مالک اختراع رسیده است؛
۲- اصل گواهی‌نامه اختراع ثبت شده؛
۳- مدارک نمایندگی قانونی، در صورت وجود؛
۴- رسید مربوط به پرداخت حق ثبت تغییرات.

تبصره ۱- اعراض مالک اختراع از حقوق خود نسبت به اختراع ثبت شده مشروط به این است که بهره‌برداری از اختراع، در زمانی که ثبت آن معتبر بوده است، به دیگری واگذار نشده باشد.
تبصره ۲- در صورت اعراض، حق ثبت و سایر هزینه‌های پرداختی به مرجع ثبت، مسترد نخواهد شد.

ماده ۵۶

در صورتی که انتقال، اعطاء اجازه بهره‌برداری، فسخ و خاتمه پیش از موعد مجوز بهره‌برداری یا اعراض از مالکیت ثبت شده در خارج انجام شده باشد، اصل یا رونوشت مصدق سند مربوط که در آن شماره و تاریخ ثبت اختراع در ایران قید و به تأیید نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران رسیده باشد، دلیل انتقال، اعطاء اجازه بهره‌برداری، فسخ و خاتمه پیش از موعد مجوز بهره‌برداری یا اعراض از مالکیت اختراع، برای ثبت آن در ایران خواهد بود.

ماده ۵۷

کلید تغییرات و انتقال یا فسخ و خاتمه و یا اعراض از اختراع ثبت شده در صفحه مخصوص مربوط به ثبت اختراع، ثبت و در ظهر گواهی‌نامه اختراع درج می‌گردد و جز در مورد تغییر نشانی، به هزینه ذی‌نفع طرف ۳۰ روز از تاریخ ثبت در روزنامه رسمی آگهی می‌شود.
موارد مذکور تا زمانی که به ثبت نرسیده‌اند در مقابل اشخاص ثالث قابل استناد نمی‌باشند. ثبت آن‌ها منوط به پرداخت هزینه‌های مقرر در جدول هزینه‌ها و در صورت لزوم هزینه انتشار آگهی مربوط خواهد بود.

فصل ششم: اعتراض به رد و به تقاضای ثبت و اقامه دعوای ابطال گواهی‌نامه اختراع

ماده ۵۸

تصمیم مرجع ثبت مبنی بر رد اظهارنامه از سوی متقاضی قابل اعتراض است. اعتراض باید در دو نسخه به صورت کتبی و همراه با دلایل و مستندات مربوط و رسید مربوط به پرداخت هزینه رسیدگی به رد ثبت، ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ تصمیم، از طریق مرجع ثبت به کمیسیون موضوع ماده ۱۷۰ این آیین‌نامه، تسلیم شود. پس از ثبت اعتراض‌نامه، نسخه دوم آن با قید تاریخ و شماره وصول به معترض مسترد می‌گردد. مهلت مذکور برای متقاضی مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

تبصره - در صورت رد اعتراض در کمیسیون، هزینه رسیدگی به رد ثبت قابل استرداد نخواهد بود.

ماده ۵۹

هر شخصی که نسبت به تقاضای ثبت اختراع اعتراض داشته باشد باید اعتراض خود را در دو نسخه به مرجع ثبت تسلیم نماید. پس از ثبت اعتراضنامه، نسخه دوم آن با قید تاریخ و شماره وصول به معترض مسترد می‌گردد. اعتراضنامه باید همراه با دلایل و مدارک استنادی و رسید مربوط به پرداخت هزینه رسیدگی به اعتراض باشد. چنانچه پس از بررسی اعتراضنامه و مدارک استنادی، تکمیل مدارک منضم به اعتراضنامه ضرورت داشته باشد، مرجع ثبت با تعیین موارد، کتباً از متقاضی می‌خواهد که ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ نسبت به رفع نواقص اقدام نماید. در غیر این صورت، اعتراضنامه کان‌لم یکن تلقی خواهد شد.

تبصره - مهلت مذکور در این ماده برای اشخاص مقیم خارج از کشور ۶۰ روز می‌باشد.

ماده ۶۰

هرگاه اعتراض معترض مبنی بر ادعای حق مالکیت نسبت به اختراعی باشد که اظهارنامه ثبت آن تسلیم مرجع ثبت شده است، در صورتی که اختراع قبلاً به نام او ثبت نشده است، باید همزمان با اعتراض، برای اختراع خود مطابق قانون و این آیین‌نامه تقاضای ثبت کرده و حق ثبت اظهارنامه و حق ثبت اختراع و تمام مخارج مربوط به آن را تأدیه نماید. مرجع ثبت با رعایت ماده ۵۹ این آیین‌نامه موظف است ظرف ۱۰ روز از وصول اعتراض، نسخه‌ای از اعتراضنامه را به انضمام رونوشت مدارک و دلایل استنادی به متقاضی ثبت ابلاغ نماید. متقاضی مکلف است از تاریخ ابلاغ اعتراضنامه پاسخ مکتوب خود را ظرف ۳۰ روز نسبت به اعتراض وارده به مرجع ثبت تسلیم نماید. عدم پاسخ متقاضی به ابلاغ در مهلت مقرر به منزله تمکین وی خواهد بود. هرگاه متقاضی کتباً به اعتراض تمکین نماید درخواست او برای ثبت اختراع مسترد شده تلقی می‌گردد و مراتب کتباً به معترض ابلاغ می‌شود تا در صورتی که اختراع وی به ثبت نرسیده است، برطبق اظهارنامه‌ای که همزمان با اعتراض تسلیم کرده است نسبت به ثبت آن اقدام کند. در صورت عدم تمکین متقاضی، مرجع ثبت مراتب را ظرف ۱۰ روز به معترض ابلاغ کرده و وی از این تاریخ ۲۰ روز مهلت دارد که اعتراض خود را از طریق مرجع ثبت تسلیم کمیسیون موضوع ماده ۱۷۰ این آیین‌نامه نماید. همین ترتیب در موردی نیز باید رعایت شود که اعتراض معترض مبنی بر داشتن برخی حقوق، غیر از حق مالکیت، نسبت به اختراعی باشد که اظهارنامه ثبت آن تسلیم مرجع ثبت شده ولی هنوز در ایران به ثبت نرسیده است؛ مگر اینکه اختراع قانوناً قابل ثبت نباشد. در این فرض نیازی به تسلیم اظهارنامه ثبت اختراع به مرجع ثبت نخواهد بود. تصمیم کمیسیون طبق ماده ۱۷۲ این آیین‌نامه قابل اعتراض در دادگاه صالح مقرر در ماده ۵۹ قانون است.

ماده ۱۷۲

کمیسیون پس از رسیدگی، تصمیم خود را به صورت مستند و مستدل اعلام می‌نماید. تصمیم کمیسیون از سوی مرجع ثبت به متقاضی یا به طرفین اختلاف ابلاغ شده و ظرف ۶۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در دادگاه صالح مقرر در ماده ۵۹ قانون است. در این صورت معترض به تصمیم کمیسیون باید مبلغی را به شرح مذکور در جدول هزینه‌ها، به عنوان ودیعه در صندوق دادگستری گذاشته و رسید آن را ضمیمه درخواست خود نماید. از مبلغ مزبور در صورتی که معترض محکوم به بی‌حقی شود، خسارت طرف پرداخت شده و چنانچه طرف بیش از مبلغ مذکور خسارت دیده باشد، برای مازاد به دادگاه مذکور رجوع خواهد کرد.

تبصره ۱- در صورتی که اظهارنامه تسلیمی به هر دلیلی منتهی به ثبت اختراع نشود مبالغ پرداختی از این بابت، قابل استرداد نخواهد بود.

تبصره ۲- در صورت رد اعتراض در کمیسیون، هزینه رسیدگی به اعتراض قابل استرداد نخواهد بود.

تبصره ۳- در صورتی که معترض مقیم ایران نباشد، مهلت‌های مذکور در این ماده به دو برابر افزایش می‌یابد.

ماده ۶۱

در صورت درخواست ابطال گواهی‌نامه اختراع، ذی‌نفع می‌تواند با اثبات یکی از موارد مذکور در ماده ۱۸ قانون درخواست خود را تسلیم دادگاه صالح مقرر در ماده ۵۹ قانون نماید. درخواست ابطال باید همراه مدارک ذیل باشد:

- ۱- اصل یا رونوشت مصدق کلیه اسناد و مدارک مثبت ادعای ابطال؛
- ۲- رسید مربوط به پرداخت ودیعه تسلیم درخواست ابطال به دادگاه، به شرح مذکور در جدول هزینه‌ها؛
- ۳- وکالت‌نامه، در صورتی که درخواست توسط وکیل تسلیم شود.

ماده ۶۲

هرگاه ثبت اختراع باطل شود، از تاریخ ثبت باطل تلقی می‌شود. رأی نهایی دادگاه به مرجع ثبت ابلاغ می‌گردد و مرجع مذکور آن را ثبت و به هزینه محکوم‌له، آگهی مربوط به آن را در اولین فرصت ممکن در روزنامه رسمی منتشر می‌کند. محکوم‌له می‌تواند مخارج مزبور را در جزء خسارت از محکوم علیه مطالبه کند. آگهی مذکور شامل عنوان اختراع و ذکر خلاصه‌ای از مفاد رأی نهایی دادگاه در این خصوص خواهد بود.

فصل هفتم: اظهارنامه بین‌المللی طبق معاهده همکاری در ثبت اختراعات

ماده ۶۳

اظهارنامه بین‌المللی که طبق معاهده همکاری در ثبت اختراعات از سوی اتباع ایرانی یا مقیمین در ایران تسلیم مرجع ثبت می‌گردد، مرجع ثبت به عنوان اداره مبدأ عمل خواهد نمود.

ماده ۶۴

در صورتی که در اظهارنامه‌های بین‌المللی، ایران به عنوان «کشور تعیین شده» و «کشور منتخب» جهت ثبت بین‌المللی معرفی شده باشد، مرجع ثبت ضمن رعایت تشریفات مقرر در معاهده و آیین‌نامه مربوط تقاضای ثبت اختراع را طبق قانون و این آیین‌نامه مورد بررسی قرار خواهد داد.

ماده ۶۵

علاوه بر هزینه‌هایی که برای ثبت بین‌المللی طبق معاهده و آیین‌نامه مربوط پرداخت می‌گردد، جهت بررسی اظهارنامه بین‌المللی و مدارک آن، هزینه‌ای طبق جدول هزینه‌ها دریافت خواهد شد. در صورت تأیید اظهارنامه، چگونگی ارسال آن به دفتر بین‌المللی و هزینه‌های مربوط به عهده متقاضی خواهد بود.

فصل هشتم : هزینه‌ها

ماده ۶۶

با توجه به ماده ۱۶ قانون، اعتبار گواهی‌نامه اختراع بیست سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه است. برای حفظ اعتبار گواهی‌نامه باید، هزینه‌ای سالانه طرف دومه قبل از انقضای يك سال از تاریخ تسلیم اظهارنامه و هر سال بعد از آن به همین ترتیب تا تاریخ اعتبار گواهی‌نامه، طبق جدول هزینه‌ها تادیه گردد والا ثبت اختراع از درجه اعتبار ساقط خواهد شد.

اگر مالك اختراع یا نماینده قانونی وی تا شش ماه پس از انقضای موعده، علاوه بر هزینه سالانه جریمه‌ای معادل نصف هزینه سالانه اختراع را پرداخت نماید ثبت اختراع به اعتبار خود باقی خواهد ماند.